

BEDACȚIA
Arad, Deák Ferenc-utca nr. 80.

ABONAMENTUL
Pentru Austro Ungaria:
pe un an 20 cor.
pe 1/2 an 10 „
pe 1/4 an 5 „
pe o lună 2 „

Nr-ii de Duminecă pe an 4 coroane.

Pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Manuscripte nu se înapoiază.

TRIBUNA POPORULUI

ADMINISTRAȚIA
Arad, Deák Ferenc-utca nr. 80.

INSERTIUNILE:
de un șir garmond: prima dată 14 bani; a doua oară 12 bani; a treia oară 8 b. de fiecare publicațiune.

Atât abonamentele, cât și insertiunile sunt a se plăti înainte în Arad.

Telefon pentru oraș și comitat 602

Scrisorile nefrancoate nu se primesc

Emigrările din Ungaria.

(*) Emigrările din Ungaria, scrie cel mai autorizat ziar ungueresc, „Budapesti Hirlap” dela 1 Februarie, sunt nu numai *exasperante* pentru viața de stat, dar au ajuns să fie o chestie *internațională*.

„Până ce alte țări își trimit în lumea largă corăbiile și steagul, noi împrăștiăm în lume o singură marfă: *mizeria*,” — scrie numitul ziar. Aceasta din incidentul că revista „*Science Sociale*” publică un articol despre chipul cum se rusifică Maghiarii emigrați în America. Doi episcopi ruși, mulțime de societăți, jurnale nenumerate, doi preoți ungari trecuți în slujba Rușilor, eată cine îndeplinește lucrarea de rusificare.

Se rusifică, bine înțeles, în primul rând, *Slavii* emigrați din Ungaria, fie ei Slovaci, evanghelici ori catolici, fie Croați. Pentru-că pâna ce Rusia întreține acolo două episcopate ortodoxe, cu numeroși misionari, Ungaria într-atâta se desinteresează de soarta cetățenilor emigrați din Ungaria, în cât nici preoții acestora n-au din ce trăi, ci propaganda cea mai mare pentru Rusia o face chiar un preot maghiar trecut în serviciul Rusiei.

Și după-ce în chipul acesta li se ia preoții, trec și credincioșii la ortodoxism, mai ales că Rusia se mulțumește ca noii credincioși să fie bunii ortodocși, limba de oficiu bisericesc li-o lasă. Astfel scrie Chelard în articolul său — în biserica dela Brigeport se înalțează rugăciuni pentru Țarul în limba unguerescă, în limba lui Arpad și în *Stilul Sfant*, a poporului care urește slavismul... ceea-ce e destul de pitoresc....

Că pentru Unguri nu e numai simplu pitoresc acest lucru, reiese din comentariile cu cari „Budapesti Hirlap” însoțește constatările francesului Chelard, cerând ca guvernul ungueresc să ia

grabnice măsuri pentru a scăpa de moarte națională sute de mii de Unguri.

Nu știm ce măsuri ar putea lua guvernul ungueresc. Știm însă un lucru. că nu e guvern care să aibă mai puțină grijă pentru supușii săi ca tocmai guvernul ungueresc. Pentru-că dacă ar avea o grijă fie cât de mică, n'ar fi ajuns prin America nici sutele de mii de Unguri nici sutele de mii Slavi. Căci chiar dacă am presupune că guvernului nu-i pasă dacă pleacă în America Slovacii dela Nord, în locul cărora imigrează *Kazarii*, și atunci își are rost întrebarea: oare să nu-i pese că pleacă Ungurii?

De sigur, că pe aceștia îi regretă. Nu are însă nici minte, nici energie cât se cere pentru *înlăturarea relelor cari provoacă emigrările*.

Căci, să ne aducem numai aminte, ce a făcut până acum?

O lege, prin care se îngreunează concesiia — pasepartelor... Par că bieții emigrați nu știu ei de mult opera așa fel, ca să plece și zece, pe rând, cu același pasepart?!. . . Și apoi când mor de foame, cum o să le refuze pasepart pentru a pleca în lume, să caute de lucru?

În schimb însă guvernul nostru sunt foarte fertili în ceea-ce privește *născocirea mijloacelor de maghiarizare*. Măcar că sumele enorme ce se cheltuiesc pentru acest scop nici pe de parte nu aduc rezultatul așteptat. În același timp ziarele toate constată că într'un singur an — 1901 — au emigrat din Ungaria mai mulți cetățeni de cât a fost numărul Ungurilor veniți aici cu Arpad... Ear pentru *mântuirea atâtor emigrați*, ce s'a făcut? S'a trimis mai astă toamnă în America un — steag ungueresc! Prilej să se plimbe prin America mai mulți „patrioți” budapestani, cheltuindu-se astfel mii de coroane din cari s'ar putea întreține câte-va școli ori să se fi mântuit

de foame familiile ce vor fi plecat, de-odată cu steagul, în America.

Așa stau lucrurile cu emigrații. Și de va mai dăinui mult actualul sistem de guvernare, o să fie încă și mai rău.

Convenție între România și Ungaria. La 1 Februarie s'a încheiat între România și Ungaria o convenție în privința pescuitului pe Dunăre, stipulându-se în convenție chipul de a se pescui rațional, ca să nu fie astfel nicicite icrele multe și astfel Dunărea să nu fie exploatată în chip păgubitor pentru ambele state.

Din partea statului ungar convenția au fost autorizați s-o subscrie consilierul ministerial *Krisztinovich* și inspectorul pescăriilor *Landgraff*, ear din partea statului român *Victor Cuciureanu*, consul al României în Budapesta și inspectorul pescăriilor *Dr. Gr. Antipa*.

Țarul în Budapesta. Ziarul parisian „*Le Rappel*” aduce știrea, că Țarul Rusiei va trece prin Ungaria când se va duce la Roma. Țarul se va opri în Budapesta, unde va întâlni pe *monarhul nostru*. S'a atribue o mare importanță acestui întâlniri.

Baronul Bánffy despre dreptul de alege.

„*M. Közelet*” în unul dintre numeroșii săi mai recent publică un lung articol din *pana fostului ministru prezident Bánffy* — despre dreptul de alege și modalitățile largirii acestui drept. Îndată dela început ne surprinde cu declarația că numai din punctul de vedere „al intereselor statului unitar național maghiar” va considera această întrebare. Se va ocupa dară numai cu cetățenii

care vorbesc alle limbi, adică despre *naționalitățile nemaghiare*.

E lucru firesc — continuă apoi — că mai ușor și între anumite margini și în anumite cazuri mai practic așa s'ar putea deslega problema că deodată cu proclamarea sufragiului universal să se stabilească și modalitățile privitoare la regularea exercitării acestui drept. Dar trebuie să cumparam și aceea, că oare în urma pronunțării sufragiului universal nu s'ar clătina în temelie sa într'o mare parte a cercurilor electorale din țeară — înștiința național-maghiară și ținând seamă de asta, pe lângă acordarea sufragiului universal trebuie să căutam modalitățile, cari în butul acordării acestui drept sunt în stare să asigure supremația și hegemonia națiunii maghiare. Tocmai de aceea la noi în statul maghiar, care numai prin o politică națională puternică, energică și conștie de țintele ei, prin nuzințe zoivniste și curagioase poate să devină unitară și națională și în limba, acum din prima intereselor iminent de mari ale statului trebuie să purcedem cu cea mai mare modere. Tocmai din acest punct de vedere avem lipsă de un cens care dacă d'oparte trebuie să fie mai mic și mai proporțional decât censul mare și disproporțional de astăzi, totuși de altă parte să oprească înște un șir întreg de cetățeni dela *serctarea dreptului de alege*!

„Din punct de vedere național maghiar, din punct de vedere social-politic, din punctul de vedere al tendinșelor de rumpere ale naționalităților trebuie să ne ocupăm dară cu întrebarea reformei dreptului de alege — scrie mai departe fostul ministru, — trebuie dară ficut censul întrucât se poate mai proporțional, și la tot cazul în o sumă mai mică decât cel de azi, și trebuie hotărât și fixate și cercurile electorale.

Ace te sunt esența articolului lui *Bánffy*. Este reforme ar fi dară chemate să facă din statul maghiar un stat unitar național maghiar. Noi însă, așa cum ni se pune în perspectivă reforma, o ținem de prisos: dacă nouă nu vor să ne dee drepturi mai largi, ce folos de reformă? Și până acum au călcat doară stăpânitorii în picioare și cens, și drept, o pot face dar și după aceasta fără să și mai bată capul cu reforme electorale național maghiare.

George Baritiu și amicii săi.

— Corespondență. —

(Urmare).

11.)

Blaș, 9/21 Feb. 1838.

Frate și prietino,

Eată și slavnismurile, după cum postești, pre scriu, cu acelaș ton, deși m'af luminat în scissoarea D-Tale asupra privilegiului notei D-Tale³⁾. Adaug și *loaia* apendice, ce cuprind una vre-o câte-va din poeziile *Văcărescului* nedate până acuma la tipar și însemnate cu V, cealaltă dintr'ale lui *Hoșdu Maramureșanu*, acum poate că trăește preot de mir acolo. Eu am avut aceste de mult și poate că și le-am și arătat vre-o dată. Aluși *Hoșdu* nu și le-am însemnat toate, pentru că nu-s toate de a putea plăcea publicului, — și dintr'aceste încă unele sunt cam deșirate, însă D-Ta vei alege și după gustul ce-l ai. Eu însă

ași socoti ca să prefaci și din ele când și când câte una, dar numai sub litera însemnată H. căci altminterlea o publicație cu tot numele fără slobozenia autorului nu e cu cale.³⁾

Intr'ale *Văcărescului* nu era numele însemnat și eu numai din conjetură l-am scris; ci conjetura-i foarte aproape de adevăr. Manuscriptul acela cuprinde și alte versuri ale *Văcărescului*, precum *Minutul îndumnezeit*, *Caleidoscopul*, *Simpatia*, și ideile cu limba întru tot se aseamănă și sunt vrednice de tipar. De tras la judecată nu se poate, pentru că circulează manuscripte și prin urmare le au dat în voia publicului.

Descrierea manuscriselor aș putea și cu următoarea poștă a o trimite după însemnările ce am; însă mi se par nu din destul, iar manuscrisele nu le pot avea îndata la mină. Eu ași vrea să le descriu așa cît să le cunoască cetitorii mai de-apropoe, iară nu singur după nume. Celelalte încă vor urmă după poștă-ți, numai, Doamne, puțină vreme mai am și eu, și de nu-s R. ca D-ta; că-mi scriu studiile și încă și alte...
T. Cipariu.

12.

6/18 Martie 1838.

Frate și prietino!

... Socotesc, că vei fi luat și *Slavnismurile*, acum mai de 3—4 săptămîni trimise, cu alte ciguri-

³⁾ Baritiu a și publicat mai multe poezii de-ale marelui *Ioan Văcărescu*. Ele au apărut mai tirziu, la 1848 într'un volum mare (București). Dintr'ale lui *Hoșdu* se găsesc câteva, toate siabe, în *Foe Literară*, p. 81, 89 etc.

miguri, care poțesc să le af bine primite. Inșă, una am de a mă ponoslui asupra corespondenților mele, că nu mi-af ținut anonimitatea, după cum te rugasem. O literă încă m'au dat la gol cu toate că nu m'am mărturisit. De prevedeam una ca aceasta, au lăsam jos tot lucrul, sau altminterlea-mi tăiam peana. Nu pot să mă respic mai mult; fără numai atăta zic că *Slavnismurile* nu le trimiteam. La replica D-Tale ași avea de însemnat ceva, însă mă voiu socoti de trebuiește să răspunz, sau ba, în zilele ce vin.

Alte lucruri, ce și-am făgăduit, mă rog să nu mă strîngi tare de scurt, că apoi și când ași vrea să lucrui, nu pot. Eu sunt învățat cam comod să fiu și nesilit. Nu-mi trag vorba îndărăpt, însă D-Ta ai bi pacientă de a aștepta, dela un om nu numai cuprins, ci și leneș. Scrierea mi-I lucrul cel mai urit în lume, și tocmai acum am prea mult de scris; pentru aceea mă vei avea — excusat...⁴⁾

T. Cipariu.

(Va urma).

¹⁾ Înainte de scrisoarea aceasta a lui *Cipariu* au fost scrise alte două, din 12/24 Ianuarie și 16/28 Ianuarie 1838. *Baritiu* le-a tipărit ca articol, în *Foe Literară* (6 și 12 Februarie), sub titlul *Corespondenții între doi Ardeleni asupra ortografii*.

²⁾ Articolul (neiscălit) asupra *slavnismelor* se află în *Foe Literară*, 2 Aprilie, 1838 p. 106—108. In 10,28 Aprilie *Cipariu* vorbește despre el ca apărut.

⁴⁾ In scrisoarea aceasta a trimis *Cipariu* și un sonet care s'a publicat (neiscălit) în *Foe* pentru minte, la 5 Noemvrie, sub titlu *Sonetu*, XXI, 2. Asta-i rodui geniului meu dintr'o vreme, ce nu o pot numi⁴⁾, scria el în scrisoare despre sonetul său.

„VICTORIA“

instituit de credit și economii, societate pe acții.

Sediul: Arad, casa proprie, calea Archiducele Iosif nr. 2.

Intemeiată la 1887.

Capital de acții: 600.000 cor. — Fond de rezervă 300.000 cor.

Depuneri 3.000.000 cor. — Circulația anuală 44.000.000 cor.

Primește depuneri spre fructificare, după cari solvește 5% interese fără privire la termenul de abdicere. — Darea de venit după interese încă o solvește institutul separat.

După starea casei depuneri până la 2000 cor. se restituiesc îndată la prezentarea libelului fără abdicere. Depuneri se pot face și prin poștă și se efectuează momentan după sosirea comandaiei.

657 — 29

Direcțiunea institutului.

A apărut:

STROPÎ DE RÓUĂ

DE

ELENA DIN ARDEAL.

Prețul 1 cor. plus 5 fil. porto.

Se află de vânzare la Administrația ziarului „Tribuna Poporului“.

Cel mai plăcut și cel mai bun preparat pentru vopsirea părului este

MELANOGENE

de culoare neagră și brunetă. — În timp de câteva minute prin acest excelent și nestricăcios preparat se pot vopsi în culoare neagră sau brunetă: părul, barba și mustașa. — Aceasta culoare e permanentă și nu se poate deosebi de culoarea naturală; nu se murdărește și nu se poate spăla nici cu săpun nici cu apă caldă. E nestricăcios și întrebuințarea e foarte simplă. Prețul preparatului e: 2 cor. 80 fleri. Preparatul, care

face părul blond,

ori-cărui păr, în câte-va minute, îi dă atât de plăcuta culoare blondaurie, în culoarea inului, cenușie sau de ori-ce culoare dorită, fără-ca să atace părul. — Prețul: o sticlută 1 cor., o sticlă mare 2 coroane.

Poftiți a fi cu atențiune la marca de patentă!

TEA HAJDU

este un preparat probat în nenumărate cazuri pentru boale de pept și plămâni.

Se poate folosi cu cel mai bun succes în contra tusei, durerii de gât, ragueleii, în contra tusei măgărești, logețoșării, în contra tuturor boalelor de pept; în contra îmbolnăvirii de gât, laringe, plămâni, în contra respirațiunii grele, a boalei de pept și a astmel etc.

Prețul: 50 fleri.

698 — 66

SPIRT CONTRA REUMEI

(spirtul „Mankóse“)

se vinde în preț de 1 coroană.

S'a dovedit ca un preparat excelent în cazuri de boale de: reumă, de cangrenă, amorțirea mușchilor, dureri de nervi, de crucea spinării, de jurghiuri, paralizii, amorțea de mușchi și vine, precum și pentru înviorarea pielii etc. La slăbire din pricina bătrâneții, precum și la obosele turistilor, înainte și după ture mai lungi, ajută mult prin ungerea (frecarea) cu acest preparat (numai în exterior). S'a probat în cazuri nenumărate.

Gutori FÖLDES KELEMEN,

apotecă și laborator chimic

Telefon 111.

în ARAD.

Telefon 111.

OPURI și BROȘURI

Se recomandă

FOI PERIODICE

a executa următoarele:

INVITĂRI

BILETE DE LOGODNĂ
după dorință și în color

BILANȚURI

ANUNȚURI FUNEBRALE

• Tot felul de lucrări tipografice •

atingătoare de această branșă

PROGRAME

BILETE DE CUNUNIE
după dorință și în color

ADRESE

BILETE DE ÎNTRARE

Tipografia „Tribuna Poporului“

ARAD

Str. Deak Ferencz nr. 20

PREȚ-CURENTURI
în orice limbă

NOTE

STATUTE • LIBELE

CIRCULARE

• Diferite tipărituri pentru bănci •

CĂRȚI DE VISITĂ
diferite formate

MENU

PLICURI CU FIRMA

OBLIGAȚIUNI

Comandele primite să efectuească prompt și consecvent.

CĂRȚI în COMISIUNI

Prețuri moderate!

EDITURĂ PROPRIE